

Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg	3
1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning.....	5
2 Översikt av strategisammanhanget	5
2.1 Förändringar i strategisammanhanget.....	5
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget.....	8
2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	9
3 Resultatredovisning.....	11
Sidas bidrag till förändring på strateginivå.....	11
3.1 Stödområde 1: Stärkt resiliens, värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld.....	13
3.1.1. Mål 1.1: Förbättrade möjligheter till varaktig försörjning för kvinnor och män i Syrien	14
3.1.2. Mål 1.2 Förbättrade möjligheter till varaktig försörjning för kvinnor och män, inklusive flyktingar från Syrien, som befinner sig i en i utsatt situation i angränsande länder till följd av Syrienkrisen.....	15
3.1.3. Mål 1.3: Förbättrad tillgång till inkluderande och jämlika grundläggande samhällstjänster för människor i Syrien	16
3.1.4. Mål 1.4 Förbättrad tillgång till inkluderande och jämlika grundläggande samhällstjänster för människor, inklusive flyktingar från Syrien, som befinner sig en i utsatt situation i angränsande länder till följd av Syrienkrisen	17
3.1.5. Mål 1.5 Könrelaterat våld motverkas och förebyggs i högre grad i Syrien.....	18
3.1.6. Mål 1.6 Könrelaterat våld motverkas och förebyggs i högre grad bland människor, inklusive flyktingar från Syrien, som befinner sig en i utsatt situation i angränsande länder till följd av Syrienkrisen.....	19
3.2 Stödområde 2: Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter.....	20

3.2.1.	Mål 2.1 Stärkt kapacitet hos syriska civilsamhällsorganisationer och lokala strukturer att bedriva påverkansarbete, delta i dialog och bidra till freds- och statsbyggnad	20
3.2.2.	Mål 2.2 Stärkt kapacitet hos syriska medieaktörer att tillhandahålla oberoende rapportering och verka för en demokratisk utveckling och ökat ansvarsutkrävande.....	22
3.2.3.	Mål 2.3 Ökad kunskap om mänskliga rättigheter, inklusive barnets rättigheter, och jämställdhet hos syriska civilsamhällsorganisationer och i det syriska samhället	22
4.	Implikationer för innevarande strategiperiod	23

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stöd område*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

”**Trafikljusen**” är Sidas viktigaste signalsystem för att följa hur det går i strategigenomförandet. En bedömning görs för varje strategimål och ger en snabb överblick av nuläget. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. **Utveckling mot strategimålet:** Strategimålen anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för *utveckling mot strategimålet* används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender inom de målområden i kontexter där Sida är aktiv. Sidas insatser kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men det handlar ofta om större komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Trafikljusbedömningen och färgsättningen motiveras och beläggs utifrån tillgänglig statistik, källor eller rapporter.

Bedömning av utvecklingstrender i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

- Grön:** Utvecklingen går framåt
- Gul:** Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt
- Röd:** Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens relevans:** Sidas strävan är att sätta samman och upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj i förhållande till utvecklingsutmaningar i respektive strategikontext, strategins mål och Sidas ambitioner avseende förväntade förändringar och resultat. *Portföljens relevans*, dvs. om Sida har satt samman en väl avvägd portfölj av insatser och aktiviteter som bedöms bidra till förändring i linje med strategimålet.

Sida måste löpande justera sin förändringsteori och portfölj utifrån olika aspekter:

- (i) föränderlig kontext och sammanhang, (ii) efter den styrning som myndigheten får och (iii) beroende på om aktiviteter inte gett eller förväntas ge resultat. Trafikljusbedömningen och färgsättningen av detta trafikljus beaktar och utgår från dessa aspekter.

Bedömning av **portföljens relevans**:

- Grön:** Portföljen är relevant
- Gul:** Portföljen är delvis relevant
- Röd:** Portföljen är inte relevant

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

Stärkt resiliens, värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld

Förbättrade möjligheter till försörjning i Syrien

Förbättrade möjligheter försörjning i angränsande länder

Förbättrad tillgång till samhällstjänster i Syrien

Förbättrad tillgång samhällstjänster i angränsande länder

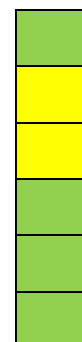
Könsrelaterat våld motverkas och förebyggs i Syrien

Könsrelaterat våld motverkas och förebyggs i angränsande länder

Mål³

Portfölj⁴

Stärkt demokrati och jämställdhet samt mänskliga rättigheter

Stärkt kapacitet hos civilsamhällesorganisationer och lokala strukturer

Stärkt kapacitet hos syriska medieaktörer

Ökad kunskap om mänskliga rättigheter

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp:
1 800 MSEK

Utbetalat belopp hittills:
1 549 MSEK

Antal insatser 2019:
17

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Syrien

Regimen har trängt undan oppositionella grupper, Daesh och andra. En allt mindre del av befolkningen är nu direkt drabbad av väpnat våld. Nya protester mot regimen har blossat upp i tidigare ”försonade” områden, i främst södra Syrien med våldsamma sammandrabbningar mellan olika oppositionsgrupper och säkerhetsstyrkorna.

Syrien är fortfarande uppdelat mellan den största delen kontrollerad av regimen i Damaskus, områden under kontroll av Turkiet och till dem lojala oppositionsgrupper i norra delen, en del i nordöstra Syrien under PYD/YPG:s självstyremyndigheters förvaltning och vad som förefaller delvis med regimen delad

³ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

⁴ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

militär kontroll samt ett krympande område i nordvästra Syrien under kontroll av olika milisgrupper, till stor del det salafistiska *Salvation Government*. Det oppositionella *Syrian Interim Government* (SIG) är ploitiskt och geografiskt undanträngt samt i hög utsträckning beroende av Turkiet.

Striderna i nordvästra Syrien tilltagit. Detta har lett till den största enskilda flyktströmmen sedan konflikten inleddes⁵. De humanitära behoven i området har fortsatt öka och tillträdet för humanitära akörer begränsat.⁶

Turkiet inledde under oktober 2019 en militär offensiv ("Fredens Källa") i nordöstra Syrien genom vilken landet tog militär kontroll över ytterligare ett område längs med sin gräns. Internationella biståndsaktörer kunde efter ett kortare avbrott återuppta det mesta av sin verksamhet i områden utanför Turkiets kontroll.

UNHCR räknar med totalt 6,2 miljoner internflyktingar varav hälften i nordvästra Syrien. Kvinnor och barn är oproportionerligt drabbade och utgör exempelvis 80 procent av de som nyligen tvingats på flykt. Omkring fem procent av internflyktinghushåll har kvinnliga huvudförsörjare⁷.

FN Säkerhetsrådsresolution 2165 som sedan 2014 med ett års förlängningar auktoriserat humanitära FN-organ samt implementerande partners att använda ett antal namngivna gränsövergångar för humanitära leveranser ersattes i januari 2020 med resolution 2504. Denna gång endast med ett mandat på sex månader och med färre tillåtna gränsövergångar. FN tillåts nu inte använda någon övergång för gränsöverskridande stöd direkt till kurdiskdominerade nordöstra Syrien.

Det FN-ledda politiska spåret har inte rört sig nämnvärt under året. Den författningskommitté bestående av representanter från regim, opposition samt civilsamhälle, med stöd i SR-resolution 2254, inledde sitt arbete med ett första möte den 30 oktober 2019. Stark inblandning från regimen, såväl som Turkiet, Ryssland och Iran, i vem som tillåts stå på listan över delegater undergräver processens trovärdighet. Samtidigt fortsatte den separata ("Astana-")samtalsprocessen under Turkiets, Rysslands och Irans ledning.

EU stod fast vid sin linje att inte stödja återuppbyggnad i Syrien i avsaknad av att en politisk övergångsprocess på gång, icke-legitimering och icke-normalisering med regimen.

Sveriges regering fattade under slutet av 2019 beslut om ett tillägg på 100 MSEK till anslaget för Syrienkrisstrategin för att "möjliggöra ytterligare insatser i nordöstra Syrien". 25 miljoner SEK av dessa medel utbetalades under sista kvartalet 2019 samtidigt som ambassaden inledde dialog med flera möjliga partners för insatser finansierade med dessa medel.

Trots minskad direkt utsatthet för strider i Syrien har den under senare år rådande trenden av försiktigt minskande fattigdom⁸ vänt. Akuta behov som en direkt konsekvens av väpnad konflikt och interflykt har minskat samtidigt som landet genomgår någonting som närmast kan beskrivas som en ekonomisk

⁵ I skrivande stund uppger OCHA ca 900.000 personer på flykt

⁶ Recent Developments in Northwest Syria Flash Update - As of 6 February 2020

⁷ HNO 2019

⁸ 2017, 2018 och 2019 Humanitarian Needs Overview

kollaps med ökad fattigdom som följd. De många åren med ödeläggelse av infrastruktur, flykt och kompetensflykt, pågående finansiella kris i Libanon samt successiva nedvärdering av Syriens valuta har minskat importen av och bidragit till kompetensbrist inom många sektorer samt brist på kapital och finansiering liksom konsumtions- såväl som insatsvaror som till exempel drivmedel, gas och järn. Landets export har försvagats. Remitteringar från syrier i utlandet som haft avgörande betydelse för landets ekonomi har, till stor del som en konsekvens av pågående kris i Libanon, minskat⁹. Detta försvårar en ekonomisk återhämtning. Den totala livsmedelsproduktionen i Syrien beräknas ha minskat med omkring 40 procent.

Som en konsekvens försämras livsmedelsförsörjningen¹⁰, undernäring bland barn har ökat¹¹, och arbetslösheten har fortsatt öka. Kostnader för transport och bränsle för uppvärmning förväntas fortsätta stiga¹². 83 procent¹³ av landets befolkningen beräknas idag leva under fattigdomsgränsen. 8,7 miljoner människor över hela landet uppskattas vara i behov av nya eller återställda försörjningsmöjligheter. Totalt 2,1 miljoner barn i Syrien saknar fortfarande möjlighet till skolgång. 180,000 lärare i Syrien beräknas inte längre vara i tjänst och omkring 40 procent av skolorna i Syrien har skadats eller helt förstörts. 13,2 miljoner människor är i behov av sjukvård och 6,2 miljoner människor är i akut behov av vattenrelaterade insatser¹⁴.

Denna situation drabbar kvinnor, män, flickor och flickor på olika sätt. Många kvinnor har fått ta på sig det huvudsakliga försörjningsansvaret för hushållet samtidigt som obetalt arbete i hemmet består. Dessa hushåll har många gånger mer begränsad tillgång till stöd genom den humanitära responsen på grund av bristande information och de risker förknippade med att kvinnor lämnar hemmet.

Den negativa inverkan på miljö och klimat har fortsatt. Miljöinfrastruktur som energi, vatten och avloppssystem samt oljesektorn i främst nordöstra Syrien har gjorts till måltavlor i konflikten vilket orsakat föroreningar och ökade folkhälsorisker samt gett upphov till informella oljeraffineringsmetoder med stora konsekvenser för människor och miljö. System för avfallshantering som var otillräckliga före kriget har ytterligare försämrats eller helt brutit samman i konfliktdrabbade områden. Jordbruksområden har förorenats av odetonerade föremål. De stora befolkningsförflyttningarna i Syrien, inte minst mot städerna, har lagt ökat trycket på städer och landsbygdsområden på samma sätt som grannländerna.¹⁵

Grannländerna

Situationen för flyktingar i Turkiet och Libanon försämrades under året och förblev ansträngd i Jordanien. Libanon genomgår sedan sommaren 2019 en akut ekonomisk, finansiell och politisk kris med försämrade livsvillkor för flyktingar och värdbefolkning som följd. Humanitära aktörer har fått svårare att kunna fullfölja sina uppdrag. Flyktingars redan begränsade utsikter till försörjning och tillgång till

⁹ ODI

¹⁰ Samtal med WFP i Damaskus 20 jan 2020

¹¹ WFP Syria Emergency Dashboard December 2019, tillgänglig på www.reliefweb.int

¹² Syria in 2020 New Response Challenges to an Evolving Crisis, COAR 2020 tillgänglig på <https://coar-global.org>

¹³ Syria HNO 2019 tillgänglig på www.reliefweb.int

¹⁴ Ibid

¹⁵ CEOBS Country Brief Syria, 2018

samhällstjänster och rörlighet försämrades ytterligare. Det finns tecken på tilltagande spänningar mellan flyktingar och värdsamhällen. Under sommaren 2019 inledde Libanon en serie razzior mot flyktingar från Syrien (och andra migranter) som arbetar utan tillstånd i landet. Avsaknaden av flyktingpolicy i landet kvarstår. Under året beslutade Libanons regering, i strid med den internationella humanitära rätten, att deportera alla syrier som efter den 24 april 2019 tagit sig in i landet olagligt.

Även i Turkiet har en ekonomisk avmattning liksom ett hårdnat politiskt klimat gentemot flyktingar försämrat förutsättningarna för flyktingar. Landet utropade under 2019 de delar av norra Syrien som de kontrollerar till en ”säkerhetszon” och offentliggjorde planer på att återföra upp till två miljoner Syrien-flyktingar till området.

Jordanien fortsatte understryka att landet kommer stå värd för flyktingarna tills den dag det är säkert att återvända. Samtidigt förblir förhållandena i landet annsträngda. 78 procent av flyktingarna lever under fattigdomsgränsen¹⁶.

Finansieringen av den humanitära apellen ”3RP” för grannländerna från 53 procent 2018 till 36 procent 2019 med ytterligare negativa konsekvenser.

Ca 90 000 flyktingar återvände under året från dessa länder till Syrien¹⁷, vilket antyder att den gradvis ökande trenden ser ut att fortsätta. Trots försämrade förutsättningar i Libanon och Turkiet var dessa ändå betydligt färre än vad IOM och HCR vid årets början förutspått¹⁸.

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

	Strategins andel av det totala biståndet utgör 0,7 %*. (totalt 2018: 56,8 miljarder sek)
De fem största givarna är: Tyskland, EU-institutioner, Storbritannien, Norge, Kanada	Sverige är den 10 största givaren. Av EU MS är Sverige den 4e största givaren**.

*Supporting Syria and the region: Post-Brussels conference financial tracking Report Seven (Mars 2019).
Avser totalt, inklusive humanitärt, stöd 2018 och omfattar endast sådant stöd som rapporterats till EU.

**Syria Crisis Regional Funding Update As of 1 February 2020, OCHA

Syrienkrisstrategin genomförs i och från flera länder i regionen (Syrien, Libanon, Jordanien, Irak och Turkiet) samt i ett fall i huvudsakligen i Genève. Under året har ambassaden deltagit i flera av de ”informella” givargrupsfora med sektorspecifika fokusområden som varierande hålls i Istanbul, Amman och Beirut. Samordning har också regelbundet skett inom ramen för samfinansierade insatser (till exempel civilsamhällsrummet för FNs fredssamtals (CSSR) under ledning av FN:s Särskilda Sändebud för Syriens kontor i Genève, Världsbankens facilitet för mjuka lån (GCFF) samt *Syria Resilience Consortium*. I Beirut deltar UM i *EU Lebanon Coordination* (sektoriella undergrupper) samt

¹⁶ UNHCR Jordan Fact Sheet, juni 2019, tillgänglig på unhcr.org

¹⁷ UNHCR, “Voluntary Returns of Syrian Refugees: Regional Analysis December 2019”

¹⁸ Den officiella prognosen för 2019 var 250.000 återvändanden

EU Syria Cooperation under härvarande EU-delegations värdskap. Ambassaden deltar också vid de så kallade ”kärngivar”-möten som arrangeras av EU-kommissionen i Bryssel en till två gånger årligen.

Till skillnad från Sverige har de flesta andra givare separata finansieringskanaler för Syrien respektive grannländerna. En utmaning har bestått i att givare bidragit med olika typer av finansiering (humanitär, stabilisering eller, som i fallet Syrienkrisstrategin, utvecklingsfinansiering). Detta ofta föranlett grundläggande skillnader i synen på insatsernas mål, innehåll, tematiska inriktning, uppföljning samt risk. Flera givare (t.ex. Tyskland och Danmark) har har olika finansieringskanaler för, mer politiskt motiverad, stabilisering respektive utveckling/resiliens. Mer informellt utbyte med andra givare på bilateral basis har därför fortsatt vara ett viktigt komplement till deltagande i större fora.

Samtidigt har givarbilden förändrats. Flera länder avslutade eller drog under senare år ned på sina (huvudsakligen stabiliserings-)stöd i nordöstra och oppositionskontrollerade delar av Syrien. En av dessa är Storbritanniens som under året förändrat sina prioriteringar och nu finansierar biståndsinsatser i hela Syrien. Andra (Frankrike, USA) står fast vid sin linje om endast humanitärt stöd till områden under regimens kontroll.

Ambassaden har sett gemensam givarfinansiering som ett sätt att minska och hantera de relativt höga riskerna i insatsportföljen, främst genom gemensam planering, genomförande och uppföljning av insatser. Flera insatser har till exempel samfinansierats med Danmark, EU och Kanada, Norge, USA, Storbritannien, Tyskland, Nederländerna och Japan¹⁹.

Utöver detta deltar UM också i den humanitära givarsamordningen av *Humanitarian Response Plan* (HRP) under delat ordförandeskap mellan DfID och USAID, samt *Regional Refugee and Resilience Plan* (3RP) för grannländerna. Sida konstaterar att utmaningar finns bland annat i informationsutbytet mellan Beirut/Amman, Gaziantep och Damaskus och har eftersträvat att bidra till att stärka denna samordning.

Ett exempel på hur Sida inom ramen för enskilda insatser med framgång verkat för förbättrad samordning och ökad biståndseffektivitet är *Syria Resilience Consortium*. Under en längre tid har Ambassaden drivit frågan om med andra givare²⁰ gemensam programfinansiering, istället för tidigare modell där komponenter delades upp mellan olika givare. Under 2019 gav detta arbete resultat då olika givare enades om en modell för ”*pooled funding*” med tydligare ägarskap hos genomförande avtalspartner.

2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

¹⁹ Dessa avser GCFF (US, UK, DE, NL, CA, NO, DK, JP och EU), SRC (NO, EU, DK), Baytna Syria (DK, NL, FR, CH), TDA (DK, US), IMS (NO), FPU (EU), CSSR (CH, NO, EU), Etana (UK, US)

²⁰ DK, EU, NO

	Anslagspost	Utfall 2019 (KSEK)	Avtalad bemyndigander m (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2019 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Syrian Arab Republi c	101 Humanitära insatser (7 1:1.1)	350 810	0
	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	-469	0
	111 Mellanöstern och Nordafrika (7 1:1.17)	263 666	176 244
	33 Strategiskt inriktade bidrag	21 754	0
	Total	635 761	176 244

Sveriges regionala strategi för Syrienkrisen angränsar till flera andra svenska strategier. Tydligast är kopplingen till **Strategin för Sveriges humanitära bistånd** eftersom Syrienkrisstrategin ålägger Sida att genomföra strategin på ett sätt som ”kompletterar Sveriges humanitära bistånd” och att det ”humanitära biståndet särart säkerställs och dess principiella karaktär inte undergrävs”.

Sidas humanitära enhet finansierar ett 20-tal partnerorganisationer i enighet med de övergripande humanitära och resiliensfokuserade planerna HRP för Syrien ochh ”3RP” för grannländerna. UM har deltagit i att utarbeta de båda responsplanerna. UM har i utvecklingssektionen integrerat kompetens inom humanitärt bistånd med utvecklingssamarbete. Sida konkretiserar samspelet mellan humanitärt bistånd och utveckling i Syrien och grannländerna bland annat genom samfinansiering med humanitära strategin av genomförande organisationer (t.ex. NRC och IRC). Dessa bemöter med hjälp av Sidas humanitära finansiering mer omedelbara behov samtidigt som de med medel från Syrienkrisstrategin bygger på det tidigare och verkar för mer hållbara och långsiktiga insatser.

Strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med Irak genomförs i en kontext med problematik liknande den för Syrien. En stor del av det program finansierat av Syrienkrisstrategin som genomförs i Syrien av Norsk Folkehjelp (NPA) hanteras från organisationens kontor i Erbil, vilket också ansvarar för ett program finansierat av Irakstrategin. De båda strategierna har därför synkroniserat delar av dialogen och till exempel samordnat sig kring en gemensam organisationsbedömning av NPA:s verksamhet i Irak.

Syrienkrisstrategin och den **Regionala strategin för Sveriges samarbete med Mellanöstern och Nordafrika** täcker flera närliggande sektorer och har därför kunnat samfinansiera tre program inom demokrati och mänskliga rättigheter och medier. UM Beirut har utbytt information och erfarenheter med UM Amman kring ökade försörjningsmöjligheter respektive anständiga arbetsförhållanden. Ett nytt större regionalt program för stöd till utveckling av den privata sektorn har påbörjats i samarbete med Världsbanken/IFC. Programmet har flera givare och den svenska finansieringen från MENA-strategin är i stor utsträckning allokerad för verksamhet i Libanon, och har därmed även betydelse Syrienkrisen. Fokusområden är stärkt investeringsklimat genom reformer och kapacitetsutveckling, stärkt finansiell infrastruktur, stöd till finansiella institutioner med fokus på kvinnor samt regional samordning.

Även med **Strategin för Sveriges reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet 2014–2020** har Syrienkrisstrategin samfinansierat en insats med syfte att stärka skyddet mot barnnäringskap. Medlen har delegerats till Eurolatin och ambassaden i Ankara, som bidragit med kontextkännedom och ansvarat för uppföljningen av insatsen.

Sveriges Strategi för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället har finansierat en insats med fokus på Syrien kring vilken informationsutbyte skett. Med stöd från strategin bidrar också Olof Palme Internationella Center med kapacitetsbyggande insatser riktade mot syriska civilsamhällsorganisationer vilka delvis finansieras genom Syrienkrisstrategin. Detta är ett positivt exempel på hur två strategier kan komplettera varandra i sina respektive roller.

Sveriges Strategi för Hållbar Fred har finansierat *Danish Demining Group* (DDG) med 2 Milj sek per år för ett minhanteringsprogram. Informationsutbyte och gemensamma partnermöten har löpande skett.

Syrien är ett av fokusländerna i **Sveriges Handlingsplan för genomförandet av FN resolution 1325 om Kvinnor, Fred och Säkerhet**. Sidas insatser i Syrien utgör en central del av det samlade svenska stödet och rapportering till UD sker årligen.

3 Resultatredovisning

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Sett till volym utgjorde målområde ett (resiliens) och målområde två (demokrati, media, jämställdhet, mänskliga rättigheter) 70 respektive 30 procent av 2019 års totala utbetalningar. UM bedömer denna fördelning som en rimlig reflektion av de två målområdenas natur – små insatser till lokala civilsamhällsorganisationer mot, i resultatområde ett, större insatser till Världsbanken, FN- och internationella NGOs. Dessa är ofta resurskrävande program som innefattar insatsvaror, rehabilitering av mindre infrastruktur kontantstöd, stöd till entreprenörer och som också är omfattande och når ett stort antal människor.

Stöden för försörjningsmöjligheter och samhällstjänster i grannländerna var under 2019 relativt små. Detta förklaras främst av det stora bidraget på 180 miljoner kr till Världsbankens Facilitet för Mjuka Lån som utbetalades under strategins första år och nu används i pågående projekt i Syriens grannländer.

Table 1. Financial Overview 2019 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2019
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2019 (KSEK)
Syria Crisis 2016- 2020	Total		400 026
	Strengthened resilience, human security and freedom from violence	Improved lasting livelihood opportunities for women and men in Syria	70 515
		Improved lasting livelihood opportunities for women and men, including refugees from Syria, who are in a vulnerable situation in neighbouring countries as a result of the Syria crisis	19 000
		Improved access to inclusive and equal basic public services for people in Syria	62 625

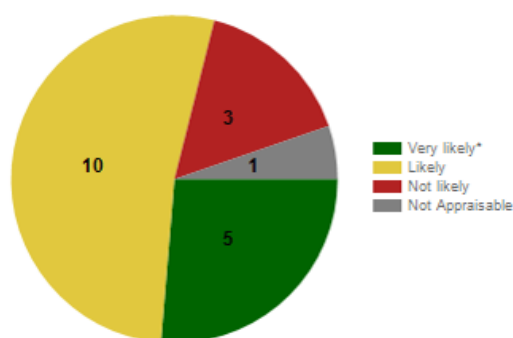
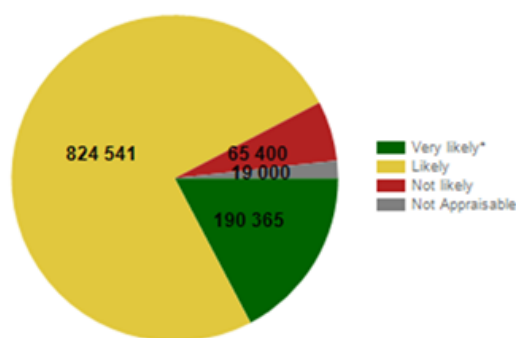
	Improved access to inclusive and equal basic public services for people, including refugees from Syria, who are in a vulnerable situation in neighbouring countries as a result of the Syria crisis	40 649
	Gender-based violence is combated and prevented to a greater extent in Syria	27 150
	Gender-based violence is combated and prevented to a greater extent among people, including refugees from Syria, who are in a vulnerable situation in neighbouring countries as a result of the Syria crisis	61 450
	Total	281 389
Strengthened democracy and increased respect for human rights	Strengthening the capacity of Syrian civil society organisations and local structures to conduct advocacy work, participate in dialogue and contribute to peacebuilding and state building	71 025
	Strengthening the capacity of Syrian media organisations to provide independent reporting and to promote democratic development and greater accountability	33 061
	Increased knowledge about human rights, including the rights of the child, and gender equality among Syrian civil society organisations and in Syrian society	14 550
	Total	118 636

Sida gör bedömningen att en större del av insatserna under strategin ”sannolikt” kommer uppnå sina mål, men relativt sett färre ”mycket sannolikt” kommer göra detsamma. En mindre del av insatserna bedöms som att de ”osannolikt” kommer uppnå förväntade resultat. Detta får ses som rimligt givet den oförsägbara kontexten förknippad med hög risknivå i Syrien samt ekonomiska motgångar och begränsade politisk vilja i grannländerna.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution**4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)**

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

Syrienkrisstrategin har, tillsammans med andra givare, bidragit till att delvis motverka den negativa utvecklingen i Syrien genom stärkt resiliens i form av bl.a. upprätthållande och återskapande av mindre jordbruk samt stöd till små företag, småskalig rehabilitering av vattensystem, förebyggande av, samt stöd till de som utsatts för, sexuellt och könsbaserat våld, bidragit till kvinnors deltagande i fredsprocesser och stärkt civilsamhälle samt medier.

I grannländerna har strategin bidragit till förbättrad tillgång till sjukvård och fler syriska barn i skolan. Flera större infrastrukturprojekt som nyligen påbörjats i områden av Jordanien med särskilt stort antal flyktingar från Syrien kommer kunna förbättra, för värdbefolkningen och flyktingar, tillgång till exempelvis avloppssystem. I Jordanien har gåvomedel från strategin bidragit till att antalet flyktingar från Syrien med tillträde till den formella arbetsmarknaden ökat. Vikande ekonomier samt politisk ovilja mot flyktingar har dock i många fall förblivit ett hinder mot mer långsiktiga resultat, främst vad gäller möjligheten till varaktiga försörjningsmöjligheter.

3.1 Stödområde 1: Stärkt resiliens, värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld

Genomförandet av insatser inom strategiområdet har under året kunnat fortsätta trots ökade utmaningar, i synnerhet i nordvästra delarna av landet.

3.1.1. Mål 1.1: Förbättrade möjligheter till varaktig försörjning för kvinnor och män i Syrien

Strategimål

Sida gör bedömningen att utvecklingen mot strategimålet inte går enligt plan. Världsbanken uppskattade 2017 arbetslösheten i landet till över 70 procent²¹. De uppgifter som är tillgängliga, gör det rimligt att anta att någon avsevärd förbättring inte skett i Syrien, utan att den negativa ekonomiska utvecklingen kan ha fortsatt. Begränsningar bl.a. i tillgång till humanresurser, kapital, drivmedel och insatsvaror försvårar den ekonomiska återhämtning som är nödvändig för en mer omfattande förbättring av möjligheter till försörjning.

Tillgången till resurser och ekonomiskt deltagande varierar mellan kön och åldersgrupper. Kvinnor och flickor, såväl som personer med funktionsnedsättningar, förhindras ytterligare från tillgång till försörjningsmöjligheter på grund av bland annat traditionella normer och begränsningar i rörlighet. Hushåll ledda av kvinnor har ökat i antal och givit fler kvinnor kontroll över familjens ekonomi. Samtidigt innebär detta ökad börda för kvinnor som fortsatt tar huvudansvaret för hemmet och barnen, och hindras av normer för att utföra vissa arbeten, vilket gör dem extra sårbara. Dessutom finns många män som inte kan finna arbete, t ex pga. begränsad rörelsefrihet.

Portfölj

Sida gör bedömningen att genomförandet, trots utmaningar, i stort sett går enligt plan. UM kompletterade i slutet av 2018 stöden genom ACTED, *Syria Resilience Consortium* samt Rädda Barnen kompletterades med en ny insats genom *Mercy Corps* som med utgångspunkt i marknadsutveckling även inriktas på att stärka lokala samhällsstrukturer som påverkats av konflikten.

Insatserna har behållit sin ambition att balansera mellan att å ena sidan bemöta akuta behov och å andra sidan bidra till en mer hållbar förändring. Kontantstöd i utbyte mot arbetsinsatser har kombinerats med aktiviteter som främjar försörjningsmöjligheter i ett längre perspektiv genom att möjliggöra återinvesteringar i, samt utvecklande av, verksamhet som drabbats av konflikten. Detta har dels handlat om yrkesutbildning och lärlingsplatser, mindre bidrag för nyföretagande samt etablerande av spar- och lånemekanismer för små och medelstora företag. Det har också handlat om insatsvaror och kapital i form av vouchers till småjordbrukare för att upprätthålla och återskapa jordbruksnäringen. Utbildningsinsatser inom ”klimat-smart jordbruk” som bl a inriktas på ökad användning av ekologiska gödningsmedel har utgjort en viktig del.

På hushållsnivå har insatserna bidragit med stöd i form av insatsvaror och utbildning för småskalig odling för husbehov och på så sätt kunnat stärka matförsörjningen. Viktiga aktiviteter av mer indirekt betydelse har varit rehabilitering av lokal, småskalig infrastruktur, vilket föregåtts av studier som underlag för miljökonsekvensbedömningar och åtgärdsplaner, samt riskutbildning för att deltagare bättre ska kunna undvika att drabbas av minor och andra odetonerade föremål.

²¹ World Bank Group: “The Toll of War: The Economic and Social Consequences of the Conflict in Syria”, 2017

Sida har eftersträvat ett särskilt fokus på kvinnors försörjningsmöjligheter vilket reflekteras bl.a. av att sedan start 32 procent av de som mottagit stöd genom SRC i form av *micro-grants* samt 55 procent i form av yrkesutbildning utgjorts av kvinnor.

Portföljen har haft stor spridning. Stödet till SRC har till exempel med Sida som en av två största givare under perioden nått över 600.000 personer²² i Syrien. En första utvärdering av programmet konstaterar bland mottagarna en förbättrad förmåga att återbetala delar av eller hela sin skuldsättning samt att lägga finansiella resurser på andra behov än mat, som exempelvis sjukvård och skolmateriel. Mottagare av stödet uppvisar också mindre utsatthet för negativa överlevnadsstrategier. Mer specifikt beskrivs SRC's aktiviteter ha resulterat i ett större antal intag av måltider per dag, ökad möjligheter till en mer varierad kost samt en känsla av större egenmakt och ett förbättrat välbefinnande. Slutligen har insatserna förstärkt deltagarnas roll i samhället och sin sociala status, särskilt för dem som tagit del av inkomstgenerande aktiviteter.

3.1.2. Mål 1.2 Förbättrade möjligheter till varaktig försörjning för kvinnor och män, inklusive flyktingar från Syrien, som befinner sig i en i utsatt situation i angränsande länder till följd av Syrienkrisen

Strategimål

Utvecklingen mot strategimålet är fortsatt begränsad och har i viss bemärkelse gått i motsatt riktning. Under året har den generella ekonomiska utvecklingen i grannländerna såväl som på sina håll flyktingars tillträde till arbetsmarknader försämrats. Den akuta ekonomiska och finansiella kris som Libanon sedan sommaren 2019 genomgår har lett till hundratusentals förlorade jobb bara under andra halvan av 2019. Turkiets ekonomi har kraftigt mattats av. Retorik och policier kring flyktingar från Syrien hårdnade också i dessa båda länder. FN bedömde följaktligen flyktingar från Syrien som mer ekonomiskt utsatta under året än ett år tidigare²³. I Jordanien förblev tillgången till arbeten begränsade men landet fortsatte att bevilja arbetstillstånd (i första hand förlängningar av redan utfärdade tillstånd).

Kvinnor är fortsatt särskilt utsatta. I Jordanien är t.ex. minst 39 procent av kvinnliga flyktingar familjeförsörjare. Många män saknas eller har begränsade förutsättningar att arbeta på grund av bland annat trauman från konflikten. Kvinnor saknar ofta möjlighet att delta i de inkomstinbringande initiativ som anordnas på grund av konservativa normer, att huvudansvaret för barnen och hemmet oftast fortfarande ligger på kvinnan²⁴ samt utbredd risk för sexuella trakasserier²⁵.

Portfölj

Sida bedömer att portföljen delvis är relevant och delvis går enligt plan. Politiska och administrativa hinder har fortsatt begränsa biståndsinsatsernas förutsättningar att uppnå resultat och framför allt

²² SRC årsrapport 2019

²³ Vulnerability Assessment of Syrian Refugees in Lebanon 2019

²⁴ CEDAW Shadow Report by Arab Women Organization (AWO) and Mosawa Network, January 2017, s15.

²⁵ Women Refugees in Lebanon and the consequences of limited legal status on their housing, land and property rights, Norwegian Refugee Council Information, Counselling and Legal Assistance Programme March 2016

möjligheterna att verka för ”varaktiga” försörjningsmöjligheter. I huvudsak består portföljen av stödet till Värdsbankens facilitet för mjuka lån (GCFF) som genom arbetsintensiva infrastrukturprojekt och stöd till administrativa lättnader för flyktingar att tillgå arbetsmarknader verkar för ökade försörjningsmöjligheter. Inom ramen för stöden genom IRC och Rädda Barnen har Strategin bidragit till yrkesutbildning, lärlingsplatser samt mikrokrediter och kontantstöd för småskalig näringsverksamhet med fokus på barn respektive ungdomar.

Stödet genom GCFF har till viss del uppnått resultat mot strategimålet. I Jordanien har exempelvis ett större antal arbetstillstånd för syriska flyktingar utfärdats. Restriktioner som tidigare begränsat de sektorer inom vilka flyktingar tillåts arbeta har lättats. Antalet sysselsatta personer från Syrien ökade till 150.000 varav 45.000 har arbetstillstånd. I Libanon har insatsen på grund av politiska hinder varit mindre framgångsrik. Trots de utmaningar som den förändrade politiska och ekonomiska situationen i Libanon innebär gör Sida bedömningen att denna också kan innebära öppningar GCFF som en viktig arena för dialog.

Genom IRC verkade Sida för att generera inkomster för kvinnliga syriska flyktingar och utsatta kvinnor i värdsamhällen som anställda eller egenföretagare. Kvinnor och fick genom yrkesutbildning ökade kunskaper inom bl.a. ekonomi, mindre bidrag som startkapital samt vägledning och därigenom möjligheter att starta näringsverksamhet, eller lärlingsplatser med utsikt till arbetstillfällen.

Stödet genom Rädda Barnen omfattar skydd av tonåringar och syftar till att uppnå förbättrade möjligheter till lärande, att stärka ungdomars röst och främja policier för barn. Insatsen har nått ut till 600 ungdomar i Libanon och Syrien som tagit del av en yrkesförberedande utbildning. Deltagare har rapporterat om ökat självförtroende, ökad kunskap om sina rättigheter och att de i högre grad innehar nödvändiga verktyg för yrkeslivet. Vårdgivare som tagit del av programmet informerar om ett stärkt förhållande till sina barn.

3.1.3. Mål 1.3: Förbättrad tillgång till inkluderande och jämlika grundläggande samhällstjänster för människor i Syrien

Strategimål

Utvecklingen mot förbättrad tillgång till grundläggande samhällstjänster i Syrien har inte uppvisat påtagliga framsteg. Det generella sönderfallet har fortsatt i varierande takt över Syrien samtidigt som en större del av landet under året varit förskonat från direkta stridigheter. Den ekonomiska nedgången påverkar människors tillgång till grundläggande samhällstjänster. Kvinnor med försörjningsansvar för hushåll och personer med funktionshinder är särskilt utsatta. Biståndsaktörer vittnar om att människor, även i tidigare relativt sett välmående delar av landet som Damaskus, i högre grad avstår från läkar- och tandläkarbesök i avsaknad av resurser. Trots att humanitära behov kvarstår så kan denna situation bemötas endast med långsiktiga insatser. Mer än hälften av befolkningen är i behov av de samhällstjänster som det humanitära systemet tillhandahåller. Uppskattningsvis ca 50 procent av barnen saknar möjlighet till skolgång²⁶.

²⁶ UNICEF

Mycket infrastruktur är fortfarande skadad eller förstörd. Offentliga myndigheters oförmåga att höja löner i takt med de dramatiska prisuppgångarna ökar risken för ytterligare personalbortfall.

Portfölj

Genomförandet går delvis enligt plan. Sida bedömer portföljen som relevant men som begränsad i volym och i behov av anpassning till en förändrad verklighet i Syrien. ACTED, en syrisk NGO och Rädda Barnen genomför insatser syftandes till att rehabilitera småskalig infrastruktur för tillhandahållande av samhällstjänster, stärka samhällsstyrning på lokal nivå samt genomförande av utbildningsinsatser.

Stödet genom ILAC till syriska dokumentationscentra för att i områden utanför regimens kontroll fortsätta utfärda civil dokumentation, som t.ex. födelse- och äktenskapsbevis, avvecklades under 2019. En utvärdering under det gångna året visar på verksamhetens relevans när situation oppositionen fortfarande kontrollerade stora delar av Syrien. När regimen nu återtagit allt större delar av landet samt HTS kontrollerar en betydande del av nordvästra Syrien har centrerna avvecklats.

Med syfte att ge bättre tillgång till vatten har, genom stödet till ACTED i nordöstra Syrien, tio mindre vattenanläggningar rehabiliterats. Samtidigt har kapacitet i nordöstra Syrien utvecklats hos fyra lokala myndigheter och fem lokala organisationer för att kunna ansvara för drift och underhåll av dessa vattenanläggningar. Lokala myndigheter har även erhållit stöd för kapacitetsutveckling.

3.1.4. Mål 1.4 Förbättrad tillgång till inkluderande och jämlika grundläggande samhällstjänster för människor, inklusive flyktingar från Syrien, som befinner sig en i utsatt situation i angränsande länder till följd av Syrienkrisen

Strategimål

Sida gör bedömningen att utvecklingen endast delvis går enligt plan. Flyktingar från Syrien i Jordanien, Libanon och Turkiet fortsätter i hög utsträckning vara beroende av humanitärt bistånd för att tillgodose grundläggande behov av samhällstjänster. FN konstaterade att den ekonomisk sårbarheten bland flyktingar ökade under 2019 i både Libanon och Jordanien. Detta begränsar ytterligare möjligheten att betala för t.ex. sjukvård²⁷. Trots tidigare framsteg med att skaffa fram skolplatser inom ramen för de nationella systemen saknar fortfarande 800.000 flyktingbarn i regionen tillgång till skola. Detta kan ofta förklaras av bristande ekonomiska resurser för transport och skolmaterial, bristande rörlighet, oregistrerad status samt att barn tvingas arbeta. Bland barn i hushåll med kvinnlig försörjare är skolgången ännu lägre.

Portfölj

²⁷ The 2019 Vulnerability Assessment Framework (Vaf) For Jordan, The 2019 Vulnerability Assessment Of Syrian Refugees In Lebanon (Vasyr)

Sida gör bedömningen att portföljen är relevant och att genomförandet delvis går enligt plan. Insatserna innefattar stöd till samhällsstyrning och lokal migrations- och flyktinghantering samt till utbildning, vattenförsörjning, energi, kollektivtrafik samt avfallshantering. En stor del utgörs av Sidas gåvobidrag på 180 miljoner kr till Värdsbankens facilitet för mjuka lån (GCFF), till SKR²⁸ (Sveriges Kommuner och Regioner) samt till UNICEF för ett program i Jordanien som innefattar både skolplatser och socialt skyddsnät för barn som riskerar hoppa av, eller redan har slutat, skolan.

Sedan 2016 har GCFF fortsatt finansiera program syftandes till att förbättra tillgången till grundläggande samhällstjänster i Libanon och Jordanien. Utbetalningsgraden, genomförandet och, som en konsekvens, uppnådda resultat har varit markant mer framgångsrikt i Jordanien än i Libanon där främst politiska låsningar hittills begränsat genomförandet.

I Jordanien har faciliteten t.ex. finansierat primär- och sekundärvård till utsatta jordanier och flyktingar från Syrien som saknar sjukförsäkring i ett i huvudsakligen privat vårdssystem. Sedan start har genom bidraget fler än två miljoner hälsotjänster av olika typer kunnat erbjudas mottagarna. Att detta är förankrat i värdlandet, och därmed har större förutsättningar till hållbara resultat, framgår av Jordaniens beslut under året att med nationella medel täcka 80 procent av flyktingarnas vårdkostnader. Under 2019 startades också ett större projekt som kommer tillhandahålla avloppsinfrastruktur i utsatta och flyktingtäta delar av Jordanien där detta tidigare saknats.

SKR, vars verksamhet i Turkiet och Libanon hunnit börja ge vissa avtryck, har bidragit till stärkt kunskap kring insamling och hantering av data för att effektivt och behovsbaserat kunna tillhandahålla offentliga tjänster på kommunal nivå. Två flyktingmottagande kommuner i Turkiet integrerade under året som ett resultat av programmet migrationsplaner i sin strategiska planering. Detta förväntas i ett längre perspektiv förstärka förmågan att hantera flyktingmottagande. Den pågående krisen i Libanon har i viss utsträckning begränsat aktiviteterna, samtidigt har denna öppnat för eventuella framtida möjligheter till djupare engagemang för ansvarsutkrävandet och antikorrupsionsaktiviteter.

3.1.5. Mål 1.5 Könrelaterat våld motverkas och förebyggs i högre grad i Syrien

Strategimål

Kvinnor, flickor men också män och pojkar i Syrien fortsätter i mycket hög grad vara utsatta för sexuellt våld, våld i hemmet och barnäktenskap. Krisen har förstärkt normer och sedvänjor som begränsar kvinnors och flickors makt i namn av skydd²⁹. En bidragande faktor är det stora och växande antal kvinnor med ensamt ansvar för hushållet som i högre grad är utsatta. Situationen förvärras av konflikter, plötsliga och utdragna flyktsituationer samt ökad fattigdom. Finansieringsflöden till aktörer som kan förhindra och svara mot könsbaserat våld är otillräckliga³⁰. Mäns minskade rörlighet har ofta bidragit till våld i hemmet. Den ekonomiska stressen har lett till att flickor i betydligt högre grad än tidigare gifts

²⁸ Tidigare ”SKL”

²⁹ UNFPA, Voices from Syria 2019, 10 mars 2019

³⁰ Overview of Gender-Based Violence in Syria (Advocacy Brief), UNFPA, 9 dec 2019

bort tidigt och till pojkar sätts i barnarbete eller rekryteras till väpnade grupper i utbyte mot näring, husrum och en lön.

Portfölj

Sida bedömer att genomförandet går enligt plan och att portföljen är relevant. Insatserna utgörs av UNFPA:s regionala program med renodlat fokus på att erbjuda tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa (SRHR) samt Kvinna till Kvinna vars syriska civilsamhällsparters erbjuder utsatta kvinnor härbergen samt verkar för att öka medvetandet kring sexuellt och könsbaserat våld.

UNFPA tillhandahåller härbergen ”safe spaces” och bistår där med vård och rådgivning som möjliggör i första hand kvinnor och flickor, men även pojkar och män, att läka och återhämta sig från våld i olika former som våld i nära relationer, barnäktenskap, sexuella trakasserier, sexuella övergrepp, våldtäkt samt emotionella övergrepp.

Omkring 24 000 kvinnor och flickor har fått hälsotjänster för att hantera könsbaserade våld. Sida har finansierat två säkra platser för kvinnor och flickor samt delat ut ”värdighets-kits” (underkläder, tvål, bindor etc.) och hygienprodukter främst till kvinnor och flickor bland internflyktingar, värdsamhällen och återvändande. Genom Sidas finansiering har fem faciliteter med fokus på akut graviditets- och förlossningsvård i governoratet Rif Dimashq och ytterligare tre faciliteter i governoratet Homs etablerats.

Genom Kvinna till Kvinna har Sida dessutom verkat förebyggande med informations- och påverkanskampanjer i Syrien. Detta utöver psykosocialt och juridiskt stöd till kvinnor och flickor i riskzonen för, samt som utsatts för, könsbaserat våld. Det förebyggande arbetet är också integrerat i GBV-tjänster i samarbete med män och pojkar på samhällsnivå för att förhindra och hantera GBV-risker som kvinnor och flickor möter i sina hem och i samhället. På policy- och lagstiftningsnivå måste ytterligare arbete göras för att säkerställa korrekta förebyggande ramverk för att säkerställa skydd av kvinnor, flickor, män och pojkar. UM för aktiv dialog med främst UNFPA om att i verksamheten stärka detta perspektiv.

3.1.6. Mål 1.6 Könsrelaterat våld motverkas och förebyggs i högre grad bland människor, inklusive flyktingar från Syrien, som befinner sig en i utsatt situation i angränsande länder till följd av Syrienkrisen

Strategimål

Den utdragna flyktingtillvaron med tilltagande utsatthet i avsaknad av en hållbar lösning och uttömda resurser har också i grannländerna bidragit till ökat våld i nära relationer samt negativa överlevnadsmekanismer som t.ex. barnäktenskap. Kvinnor och flickor, men också pojkar och män, fortsätter vara utsatta för sexuellt och könsbaserat våld.

Portfölj

Sida bedömer att genomförandet går enligt plan och att insatserna är relevanta. Portföljen består av stöd genom UNFPA samt en insats genomförd av IRC (*International Rescue Committee*) och som under 2019 förlängdes. IRC antar ett holistiskt tillvägagångssätt för att skydda och stärka flyktingkvinnor och

-flickor i Libanon och Jordanien. Detta går ut på att vid sidan av att erbjuda utbildnings- och lärlingsplatser med syfte att stärka maktpositionen inom familjen och i samhället, tillhandahålla GBV- och SRHR-tjänster. Insatsen har erbjudit GBV- och SRHR-tjänster för över 10 000 individer samt nått ut till ytterligare över 53 000 personer med förebyggande arbete som t.ex. kunskaps- och informationskampanjer.

UNFPA har i Turkiet verkat genom ”*Women and Girls Safe Spaces*” och ungdomscentra för att öka tillgången till tjänster inom SRHR inklusive sexuellt och könsrelaterat våld för kvinnliga flyktingar. Under 2019 har UNFPA med gåvomedel från strategin stöttat fem centra. Tillhandahållna tjänster omfattade bland annat psykosocialt stöd och juridisk rådgivning. Stödet genom strategin gav även möjligheten att utbilda män och ungdomar i särskilt känsliga ämnen som GBV och familjeplanering.

I Jordanien har UNFPA erbjudit tjänster inom SRHR och för att förebygga GBV på ett sektorövergripande plan som nått ut till flyktingar från Syrien och sårbara jordanier i vårdssamhällen. UNFPA erbjöd tjänster inom SRHR och GBV till tonåringar och unga samt verkade för att stärka praktiska färdigheter (*life skills awareness sessions*) i olika ”*Women and Girls Safe Spaces*” i vårdssamhällena.

IRC har antagit ett holistiskt tillvägagångssätt i Libanon och Jordanien för att förebygga, och vårda de som utsatts för, GBV. Kvinnor och flickor i riskzonen för, eller som utsatts för, GBV har erhållit psykologiskt stöd för att möjliggöra återhämtning. IRC bedriver även förebyggande påverkansverksamhet riktad mot män och pojkar samt samverkar med lokalsamhällen för att identifiera risker och verka för skyddsåtgärder på samhällsnivå. Verksamheten ingår i en bredare ansats (med bl.a. försörjningsmöjligheter) där en stärkt maktposition i familjen och samhället, i kombination med arbetet att förebygga och behandla GBV-fall, på ett övergripande sätt avses minska utsattheten.

3.2 Stödområde 2: Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter

Trots utmaningar har genomförandet av portföljen under året kunnat fortsätta med vissa justeringar.

3.2.1. Mål 2.1 Stärkt kapacitet hos syriska civilsamhällsorganisationer och lokala strukturer att bedriva påverkansarbete, delta i dialog och bidra till freds- och statsbyggnad

Strategimål

Sida bedömer att utvecklingen mot målet delvis går efter plan. Syriska civilsamhällsrepresentanter deltar i ökande utsträckning i internationella fora för dialog och påverkansarbete i politiska processer, arbete med landets författning och för att lyfta till exempel FN-resolution 1325 i processerna. Civilsamhällsorganisationer framstår som tydliga och viktiga röster i diskussioner kring landets framtid. I nordöstra Syrien finns exempel på hur lokala organisationer får gehör för intitiativ till dialog med självstyremyndigheter kring demokratisk styrning av området.

Situationen i Syrien är mycket utmanande genom regimens, och i vissa delar av landet, HTS kontroll. Samtidigt registrerar sig allt fler organisationer i de delar av Syrien där så är möjligt, inklusive hos myndigheterna i Damaskus. Det finns ett växande avstånd mellan det civilsamhälle som verkar i exil utanför landet och de aktörer som finns kvar i Syrien. Dessas respektive förutsättningar och behov ser olika ut.

Portfölj

Sida bedömer att genomförandet av portföljen går enligt plan. Organisationerna har i relativt stor utsträckning kunnat fortsätta sin verksamhet i Syrien trots utvecklingen i landet och än mer försvårade förutsättningar att verka från grannländerna.

I Jordanien kan mycket få syriska organisationer registrera sig, i Turkiet och Libanon blir det allt svårare att verka som en konsekvens av striktare praxis kring uppehålls- och arbetstillstånd. Allt fler syriska aktörer tvingas lämna grannländerna. En del överväger att flytta sin verksamhet till Europa.

Baytna Syria bidrog genom Sidas stöd under 2018 till 34 organisationer i nordvästra Syrien vars aktiviteter syftade till att stärka en civil offentlig sfär samt bidra till den sociala sammanhållningen och samexistens på lokal nivå. Ett exempel på detta är fotbollsprojektet "*Your Goal, Your Hope*" vars mål var att ge psykosocialt stöd till krigsdrabbade genom att arrangera en fotbollskupp. Genom projektet lyckades ett helt samhälle samla sig kring fotbollsmatcherna. Ett annat projekt, "*Children not fighters*", kunde uppvisa goda resultat i att genom utbildning skydda unga män i åldern 16-18 från att ansluta sig till väpnade grupper.

Organisationen *The Day After* verkade som en plattform för det lokala civilsamhället och gör fördjupade studier kring civilsamhällets behov och prioritering med stöd från Sida. I nordöstra Syrien har stöd genom *Norwegian People's Aid*, (NPA) bidragit till att stärka åtta syriska organisationers institutionella kapacitet. Som en del av insatsens övergripande syfte att stärka ansvarsutkrävande och maktbävarers lyhörddhet för människors behov arrangerade exempelvis en av dessa organisationer framgångsrikt ett dialogtillfälle mellan civilsamhälle och politiska maktbävar för samtal kring hur folklig delaktighet kan garanteras inom områdets författningsprocess. Genom organisationerna *Etana* och *Mobaderoon* har Sida fortsatt stödja arbete med lokal fredsdialog i Syrien. Etanas fredsnätverk i södra Syrien har, trots regimens övertagande av området, kunnat fortsätta verka.

Genom *Kvinna till Kvinna* har strategin stött till sju syriska organisationer i och utanför landet som fått utbildning i hantering av finansiellt stöd, uppföljning och utvärdering samt tekniska färdigheter inom bland annat psykosocialt stöd eller arbete mot könsrelaterat våld.

Sida bidrar också till att stärka civilsamhällets röst i internationella fora genom den civilsamhällesplattform som FNs särskilda sändebud för Syrien inrättat som länk till de FN-ledda samtalen i Genève. Plattformen har varit betydelsefull i arbetet med att forma författningskommittén. Euromed Feminist Initiatives (EFIs) arbete med FN-resolution 1325, författningen och påverkansarbete för kvinnors jämlika representation i författningskommittén har givit resultat i form av FN:s särskilda sändebuds ökade engagemang i frågan. Då kommittén träffades första gången i oktober 2019 bestod den till 30 procent av kvinnliga representanter.

Sida har försökt bidra till att överbrygga avståndet mellan de delar av civilsamhället som befinner sig i Syrien och det som verkar i exil genom att stödja partners egna initiativ till dialog genom seminarier och utbildningstillfällen över gränserna.

3.2.2. Mål 2.2 Stärkt kapacitet hos syriska medieaktörer att tillhandahålla oberoende rapportering och verka för en demokratisk utveckling och ökat ansvarsutkrävande

Strategimål

Det syriska medielandskapet har konsoliderats allt mer. Flera av de medier som, ofta med politisk koppling, etablerades vid inbördeskrigets början, har idag professionaliserats och utvecklat sitt oberoende, sin neutralitet och sin objektivitet. Samtidigt har många mindre medier i många fall slagits ut. Oberoende medier spelar idag en allt större roll i dokumentationen av övergrepp mot mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt samt ansvarsutkrävande. Dock är förutsättningarna alltför mycket begränsade. Förutom svårigheten att arbeta oberoende i regimkontrollerade områden gör den väpnade konflikten det mycket farligt att verka. Journalister som arbetar inifrån Syrien kan endags rapportera under pseudonym. Andra givares förändrade prioriteringar i Syrien har gjort det svårare för syriska medier att hitta finansiering.

Portfölj

Det svenska stödet genom FPU (*Free Press Unlimited*) och IMS (*International Media Support*) till 13 syriska medier och fyra nätverk når sammantaget ut till alla Syriens governorat samt till aktörer i exil. Resultaten visar på höjd kvalitet på journalistisk produktion i form av objektivitet, källkritik och neutralitet. Flera av organisationerna har bedrivit ett aktivt jämställdhetsarbete som bland annat resulterat i större andel kvinnliga journalister³¹. Här har de (Sida-stödda) journalistiska nätverken som till exempel *Ethical Charter for Syrian Media* spelat en avgörande roll. Kapaciteten att göra interna riskbedömningar har stärkts.

Hemsidan ”Verify” som bland annat med stöd från strategin avslöjar falska nyheter genom att granska syriska och internationella medier attraherade under 2018 över 1 miljon besökare. Radiostationen ARTA i nordöstra Syrien kunde expandera sin organisation och öppna en ny redaktion i Amuda i tack vare effektivisering av den egna organisationen. ARTA förstärkte också sin bevakning av falska nyheter och hatpropaganda tack vare det svenska stödet.

UM noterar även en gradvis förbättring av observationerna i revisioner av de syriska medier som i sista led mottar stöd, vilket tyder på att dessa organisationer stärkts och professionaliserats. Till exempel kunde alla FPU:s partners under det gångna året för första gången visa upp rena revisioner.

3.2.3. Mål 2.3 Ökad kunskap om mänskliga rättigheter, inklusive barnets rättigheter, och jämställdhet hos syriska civilsamhällesorganisationer och i det syriska samhället

Strategimål

³¹ Detta har bekräftats genom att FPU utöver den reguljära rapporteringen under 2019 lät göra en halvtidsöversyn av sin insats. IMS har producerat en kartläggning av syriska medier i exil.

Sida bedömer att utvecklingen delvis går enligt plan. Det finns få källor till information om människors kunskap om mänskliga rättigheter och jämställdhet i det syriska samhället. Samtidigt erfar Sida att samarbetsorganisationer ökat sin kunskapsnivå och skicklighet i att verka för dessa frågor.

Portfölj

Sidas bedömning är att portföljen är relevant och utvecklas enligt plan. Samtliga MR- freds- och medieorganisationer i portföljen verkar för att sprida kunskap om mänskliga rättigheter. Rädda Barnens program för barnskydd syftar delvis till att öka människors kunskap om barns rättigheter. Ett exempel på hur Sidas partners även indirekt kan verka för yttrandefrihet är genom kulturaktiviteter i Syrien huvudsakligen riktade till barn och unga. Initiativet fokuserade under det gångna året på kulturell gestaltning kring kvinnors och personer med funktionshinders rättigheter.

Ungdomsnätverket *Mobaderoon* som arbetar i Syrien med lokal fredsdiallog, och med att sprida kunskap om mänskliga rättigheter i sex governorat i Syrien inklusive Damaskus, växte under 2018 med 1566 medlemmar inne i Syrien och ytterligare 530 i Turkiet. I Syrien har nätverket drygt 4600 medlemmar som alla arbetar med dialog på lokal nivå genom arbete med till exempel jämställdhet eller icke-våld. Mobaderoon har börjat organisera sitt nätverk tematiskt i yrkesgrupper för att få en starkare röst.

Genom *Euromed Feminist Initiative* (EFI) har 28 unga människorättsadvokater och journalister fått utbildning i demokratiskt övergångsarbete i Syrien med fokus på kvinnors rätt. Ytterligare 104 aktivister fick utbildning i arbete mot könsrelaterat våld och hur de kan verka för starkare lagstiftning på området.

Kvinna till Kvinna organiserade på gräsrotsnivå kring bl.a. kränkande särbehandling mot kvinnor, barnäktenskap, flickors rätt till skolgång och kvinnors roll i utveckling.

4. Implikationer för innevarande strategiperiod

- Flyktingars försämrade förutsättningar i Libanon och Turkiet förstärker ytterligare behovet av en fördjupad fattigdomsanalys av grannländerna. Detta kommer ges hög prioritet vid eventuell framtagande av ny strategi, alternativt vid operationalisering av en reviderad/förlängd strategi. Ett förändrat politiskt landskap i Libanon med möjliga öppningar för en ökad reformvilja skulle kunna öppna möjligheter för ett fördjupat engagemang och t.e.x mer verksamhet på policynivå.
- Förändringarna avseende nordöstra och nordvästra Syrien innebär ökade begränsningar i tillträde, större oförutsägbarhet samt nya risker. Analys av befintliga insatser och partners kommer göras. Beredskap för olika scenarier blir en viktig del i denna process. Ambassaden gör i nuläget bedömningen att det under 2020 kommer bli möjligt att utbetala hela tilläggsanslaget till avtalspartners med förutsättningar att verka för att uppfylla strategimålen i nordöstra Syrien. Tillträde och genomförandekapacitet kommer ha stor betydelse för val av nya samarbetspartners.
- UM prioriterar att även fortsättningsvis följa den kvarstående frågan kring risker förknippade med verksamhet i det nu huvudsakligen regeringskontrollerade Syrien. Ett till synes mer

stabiliserat läge i stora delar av Syrien öppnar för möjligheter till förstärkt uppföljning i linje med rekommendationer från inspektionen under 2019. Denna kan ske genom, men inte uteslutande, fältresor och genom tredjepartsuppföljning och riktad inhämtning av bedömningar och information kring riskerna med verksamhet i Syrien.

- Fler givare är nu engagerade i insatser syftandes till förstärkt resiliens även i de delar av landet som befinner sig under regimen kontroll. Givarkretsen framstår som något mindre polariserad. Detta innebär möjligheter till fördjupade partnerskap kring samfinansiering av insatser, utbyte kring uppföljning. UM deltar regelbundet i olika former av givarsamordning med multilaterala organisationer, EU-medlemsländer och övriga givarsamfundet. Ambassaden kommer fortsatt sträva efter att finansiera insatser med fler givare än Sverige. Samordning med andra givare kommer vara prioriterat.